

Hví er jørðin rund?

*Seinast í novemburmánaði í fjór fóru teir fimm vinmenn-
inir Svein W. Rasmussen, Mass Hoydal, Magnus Samuel-
sen, Theodor E.D. Olsen og Dánial Hoydal at fjakka í
Suðuramerika og í Karibisku oyggjunum. Í seinasta parti
frættu vit m.a. úr Potosí, silvurminubýurin, har mangir
indiánar hava latið lív....*

Ferðaleiðarin heldur siesta í skugganum undir bilinum

Theodor E. D. Olsen
& Dánial Hoydal

Rusk

Viðari til Uyuni í útsynningshorninum í Bolivia. Túrurin tók 6 tímar og var eftir vónaligum vegi, men tað góvu vit okkum ikki far um longur. Vit høvdu koyrt so nógv verri og drúgvari túrar áður á ferðini, at hetta var einki afturimóti.

Tað, sum var serligt við Uyuni, var, at veldugar salttoyðimarkir liggja eystanfyri upp móti markinum til Chile. Fyrr var her eitt veldugt vatn, men tað turkadist upp fyri 12.000 árum síðani, og nú var bert saltið eftir. Hetta var ein partur av landinum, sum bolivíarnar vóru sera ernir av, og sum tað ikki hevði eydnast londunum rundanum at nápa burturav Bolivia. Eitt lukkuligt undantak í mun til tey nógvu økini, sum ígjøgnum søguna eru flust uttanav hesum blóðreyða súreplinum í miðjuni av Suðuramerika. Bolivia er ikki meira enn hálvt í dag í mun til í 1825, tá landið fekk sjálvstýri.

Men so er eisini alt tað

serliga sagt, sum kann sigast um býin Uyuni. Hann var fyrri ein týðandi jarnbreytarmiðdepil, men hórar í dag mest undan orsakad av ferðafólkunum, sum koma til býin fyri at vera nakrar dagar og finna sær eitt ferðalag og ein ferðaleiðara inn í salttoyðimarkina. Hann liggur á einari veldugari fløtu í einum hálendi. Vantandi áirnar og tiskil kloakkering samantvunnið við líkasæluna hjá bolivíarnum, tá tað kemur til dálking, endaði í eini óhumsku, hvørs lika vit ongantið høvdu sæð. Longu í bussinum, ávegis til býin í langari fjarstøðu, sóu vit, hvussu ruskið lá sum kavi yvir alla fløtuna. Fólk blakaðu bara fyri dyr, og so syrgdi dagligi miðdagsvindurin fyri restini.

Vit funnu ein ferðaleiðara og ein jeep og so byrjaði nakrir av upplivingarikastu dogunum á øllum túrinum.

Salt

Tað var sum at siggja hav fyri sær aftur. Tað var ógíliga langt síðani vit fóru frá Buenos Aires og Atlants-havinum, so vit saknaðu tað eitt sindur, men vit

vistu, at Bolivia einki samband við hav hevði, so hetta mátti vera lognbrá. Tað var tað eisini. Regntíðin, sjálvt um hon ikki ger nógv um seg her í hesum turra oyðimarkarlandinum, hevði lagt eina

lind av vatni omanyvir tað bjarthvita saltið, so tað sá út sum ein blámi. Í sjónar-ringinum sóu vit tey fjaru fjøllini daga undan sum oyggjar í havinum.

Vit máttu út úr bilinum eina løtu. Leiðarin hjá okkum skuldi leggja seg undir hann og surra plastikk upp undir botnin, so hann ikki skuldi farast heilt av saltinum. Her vóru hús úr salti. Vit fóru inn og sóu, at borð, stólar, sengur alt var virkað úr salti. Tað var hart sum grót og sera væl eignað sum byggitilfar. Ein maður hevði ein handil (úr salti sjálvandi), sum seldi prýðislutir og brúking, sum øll vóru gjord úr salti. Vit umhugsadu at keypa, men vektin á lutunum og tankin um at skula bera teir allar vegin heim fekk okkum at aftra okkum.

Hav ella isur

Tað vóru sanniliga veruligar oyggjar mitt í salthavinum. Vit komu til eina eftir at hava koyrt gjøgnum saltið í nakrar tímar. Tað vóru tímar við sólbrillum og nógvum blundum fyri at halda høvuðpinuni fyrri durum. Tann sterka sólin í 4000 m hædd var ein vandamikil samanseting við saltinum, ið var hvitt sum kavi, og vit vistu tá, at ávaringarnar í ferðabókini um kavablinding ikki vóru skrivaðar uttan orsök.

Líktist eisini nógv innlandsisunum í Grønlandi, og sást tú ein svartan blett í blánum, held tú tað vera ein kóp. Men sjálvandi kann einki liva undir slíkum umstøðum, og tá var tað bara ein indianari, sum stóð og høgdi saltblokkar við haka. Hann skuldi brúka teir til at byggja hús við.

Oyggjin var avtakin í upp til seks metra høgum kaktussum, men annars var einki uttan kjarr og lögín steinskáp - sum at koma á mánan. Men so mugu vit sjálvandi ikki gloyma Julio og Betty. Tey høvdu funnið sær umstøður at búgva á hesum fjarskotna og skur-sluta stað mitt úti í øllum ti drepani saltinum. Tey húsadust aftanfyri ein laðaðan garð upp í móti einum brøttum kletti. Meira var ikki. Gott hjá teimum, at vindur var lítill og eingin herúti, tí annars hevði ikki verið lætt at verið lama...

Vit komu út úr tí ringasta saltinum og ljósinum um kvöldið. Koyrdur eftir einari fløtu til eina pinkulitla bygð mitt úti í ongum. Har skuldu vit gista fyrstu nartina av trimum við gassi og stearinljósi.

Toran gekk, sum vit aldrin høvdu sæð ella hoyrt fyrr. Tað gekk ofta ikki meira enn sekundið ímillum, at snarljósin lýstu kveldarskýmingina upp við einum eftirfylgjandi braki, sum minti okkum um søgur um Ragnarøkur, vit høvdu lisið í religionstímum.

Vit náddu at koma inn at kroka, áðrenn hann loysti av í glopraregni. Men tað var ikki tespiligt at skula útum at loysa sær bukurnar í vátu larmandi náttini við lummalykt í munnum...

Svávul, flamingo og steintre

Næstu dagarnar sóu vit landsløg og náttúruvribrigdi, vit ikki høvdu droymt um áðrenn. Fjallavøtn, ið skiftu lit frá bláum til gult og grønt, orsakað av samanrenningini av svávuli og óðrum grunde-vnum og litevnum okk-

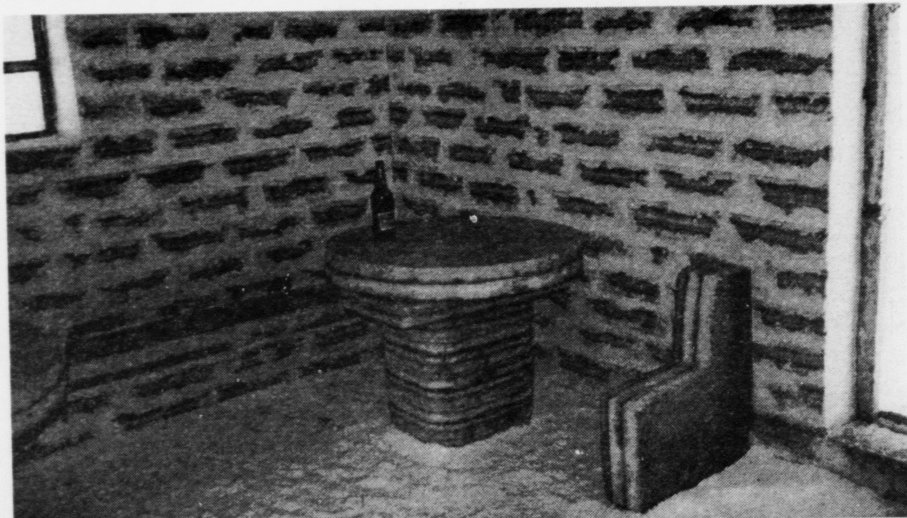
eri.

Her livdu flamingofuglar, sum eisini vóru í mongum ymsum litum, og høvdu reiður. Men hetta var eitt tað einasta djórið, sum kundi finna sær liviumstøður í hesum óvinaliga umhvøvi.

Náttúrukreftirnar høvdu ordiliga funnið sær eitt spælipláss her uppi á 5.000m. Einastaðni var ein dalur, har vindurin hevði sópað so dúgliga, at bara teir harðastu klettarnir høvdu klárað at staðið í móti. Men hesir stóðu so sanniliga eisini prúðir upp sum risar við øllum hugandi og óhugsandi skapum, sum kundi fingið einhvønn klett undir Vestmannbjörgunum ella norðanfyri Kollin í Eysturoynni til at blikna av øvund.

Eina aðrastaðni skutu geysarar seg upp úr jørðini og spændu okkergula runu blandaða við svávuli eftir teimum, sum hættaðu sær ov nær. Tað høvdu fleiri gjørt, segði leiðarin okkum. Tað vóru nógvar søgur um turistar, sum líka vildu eitt fet afturat fyri at siggja meira ella fáa eina góða mynd, og so vóru dotnir úti og høvdu brent seg illa - ella tað sum veri var.

Vit feldu undir fótunum, hvussu jørðin og runan undir okkum var leys og kundi skriða undan hvørja løtu, so vit suffaðu lættliga, tá leiðarin rópti á okkum, at vit máttu sleppa okkum viðari. Tað var eisini gott fyri nasarnar at sleppa undan rama fretluk-tinum frá svávulinum, sum heitu runupottarnir goystu út.

Alt var úr salti: Stólar, borð, sengur - sjálvt húsin vóru laðað og tætt við salti